ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 27ης Οκτωβρίου 1971*

Στην υπόθεση 23/71,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Arbeidsrechtbank της διοικητικής περιφέρειας του Tongeren (Βέλγιο) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Michel Janssen, ανεξάρτητου επαγγελματία, κατοίκου Rekem,

και

Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, Βρυξέλλες,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του όρου «εξομοιούμενοι» προς εργαζόμενους, τον οποίο αναφέρουν ορισμένες διατάξεις των κανονισμών 3 και 4 του Συμβουλίου περί κοινωνικής ασφαλίσεως των διακινουμένων εργαζομένων,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, J. Mertens de Wilmars και H. Kutscher προέδρους τμήματος, A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco (εισηγητή) και P. Pescatore, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: K. Roemer
γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με Διάταξη της 30ής Απριλίου 1971, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Μαΐου 1971, το Arbeidsrechtbank του Tongeren υπέβαλε στο Δικαστήριο ερώτημα δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ ως προς την ερμηνεία του όρου «εξομοιούμενοι» που χρησιμοποιείται στους κανονισμούς 3 και 4 του Συμβουλίου της ΕΟΚ.

2 Ερωτάται πρώτον, αν ο όρος «εξομοιούμενοι» προς εργαζόμενους κατά την έννοια των κανονισμών του Συμβουλίου μπορεί να εφαρμοστεί στους «βοηθούμενους της οικογένειας», οι οποίοι θεωρούνται ως ανεξάρτητοι επαγγελματίες κατά τη βελγική ασφαλιστική νομοθεσία κατά ασθενείας και αναπηρίας.

3 Το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 3 ορίζεται από το άρθρο 4, κατά το οποίο «ο κανονισμός αυτός ... εφαρμόζεται επί των μισθωτών και των εξομοιουμένων προς αυτούς που υπάγονται ή υπήγοντο στις νομοθεσίες ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών...».

4 Το άρθρο 1 του κανονισμού 4, που εκδόθηκε σε εκτέλεση του κανονισμού 3, παραπέμπει στην αναφερθείσα διάταξη.

5 Η διάταξη αυτή επεκτείνει ευρέως τον κύκλο των προσώπων, τα οποία υπάγονται στον κανονισμό, καθόσον δεν περιλαμβάνει μόνο τους μισθωτούς εν στενή εννοία, αλλά και όλους όσοι εξομοιούνται προς αυτούς.

6 Εκφράζεται σχετικώς στη διάταξη αυτή η γενική τάση του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών που αποβλέπει στο να επεκτείνει την ασφάλιση σε νέες ομάδες προσώπων, οι οποίες υπόκεινται στους ίδιους κινδύνους και στα ίδια ατυχήματα.

7 Μέχρι ποιο σημείο όμως ακριβώς εκτείνεται η εξομοίωση αυτή σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, μπορεί να καθοριστεί μόνο βάσει των εθνικών νομοθεσιών, στις οποίες παραπέμπει ο κανονισμός 3.

8 Τέτοια ακριβώς εξομοίωση υπάρχει, όταν κατά το δίκαιο ενός κράτους μέλους οι διατάξεις του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης επεκτείνονται σε ομάδα προσώπων, η οποία δεν ανήκει στους μισθωτούς κατά την έννοια του αναφερθέντος κανονισμού· δεν έχει σχετικώς σημασία ποια μέσα και ποιο τρόπο χρησιμοποιεί ο εθνικός νομοθέτης για το σκοπό αυτό.

9 Οι δικαιούμενοι όμως ασφαλίσεως πρέπει με την επέκταση της διατάξεως αυτής να εξασφαλίζουν προστασία κατά ενός η περισσοτέρων κινδύνων, όμοια με την παρεχόμενη από το γενικό σύστημα κατά του εκάστοτε κινδύνου.

10 Το υποβληθέν ερώτημα όμως μπορεί να έχει ως στόχο να κριθεί αν τα πρόσωπα που θεωρούνται κατά τις βελγικές διατάξεις περί ασφαλίσεως κατά ασθενείας και αναπηρίας ως «βοηθοί που είναι μέλη της οικογένειας» μπορούν να θεμελιώσουν στις περιόδους ασφαλίσεως που έχουν συμπληρώσει ως μισθωτοί, σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, αξιώσεις και πλεονεκτήματα — όπως π.χ. απαλλαγή από το χρόνο αναμονής —, τα οποία σύμφωνα με τις διατάξεις περί ασφαλίσεως κατά ασθενείας και αναπηρίας των ανεξάρτητων επαγγελματιών εξαρτώνται από τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν με την ιδιότητα του μισθωτού κατά το βελγικό δίκαιο.

11 Τα άρθρα 48 και 51 της Συνθήκης, θεσπίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, προσέδωσαν στον όρο του εργαζόμενου έννοια κοινοτικού δικαίου.

12 Η έκφραση «μισθωτοί και εξομοιούμενοι προς αυτούς» που χρησιμοποιείται στον κανονισμό 3 προς ερμηνεία του όρου «εργαζόμενοι» αναφέρεται, σύμφωνα με το ρητό γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού, όχι μόνο στα πρόσωπα, τα οποία λόγω της ιδιότητάς τους υπάγονται στη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, αλλά και σε όσα «υπήγοντο» στις νομοθετικές αυτές διατάξεις.

13 Ο σκοπός των άρθρων 48-51 θα παρέμενε ανεκπλήρωτος αν οι περίοδοι ασφαλίσεως, τις οποίες οι εργαζόμενοι έχουν συμπληρώσει σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, σε περίπτωση που οι εργαζόμενοι έκαναν χρήση της ελεύθερης κυκλοφορίας που τους εξασφαλίζεται, άλλαζαν τον τόπο εργασίας τους και υπάγονταν έτσι στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης άλλου κράτους μέλους.

14 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται, εξάλλου, από το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 3, κατά το οποίο, για να γίνει κανείς δεκτός στην υποχρεωτική ασφάλιση, οι περίοδοι ασφαλίσεως και οι προς αυτές εξομοιούμενες περίοδοι, οι οποίες συμπληρώθηκαν σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών άλλων από το κράτος κατοικίας του ενδιαφερομένου προσώπου, συνυπολογίζονται, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο, ως περίοδοι ασφαλίσεως, συμπληρωθείσες κατά τη νομοθεσία του κράτους της κατοικίας.

15 Από τις προηγούμενες σκέψεις συνάγεται το ακόλουθο συμπέρασμα: Αν η κρίσιμη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σχετικά με τις παροχές σε ανεξάρτητους επαγγελματίες επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την κτήση του δικαιώματος καταβολής παροχών περίοδοι ασφαλίσεως, που συμπλήρωσε ο ενδιαφερόμενος υπό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μισθωτών, για την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ασφαλιστικές περίοδοι, τις οποίες ο ενδιαφερόμενος συμπλήρωσε ως μισθωτός υπό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης άλλου κράτους μέλους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, ιδίως τα άρθρα 48 έως 51, τον κανονισμό 3 του Συμβουλίου «περί κοινωνικής ασφάλισης των διακινουμένων εργαζομένων», τον κανονισμό 4 του Συμβουλίου «περί των λεπτομερειών εφαρμογής και συμπληρώσεως του κανονισμού 3 περί της κοινωνικής ασφάλισης των διακινουμένων εργαζομένων», το Πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος και ιδίως το άρθρο 20 και τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε το Arbeidsrechtbank της διοικητικής περιφέρειας του Tongeren με Διάταξη της 30ής Απριλίου 1971, αποφαίνεται:

1) Στον όρο «εξομοιούμενοι» προς εργαζόμενους κατά την έννοια των κανονισμών 3 και 4 του Συμβουλίου εμπίπτει και ο «βοηθός μέλος της οικογένειας», θεωρούμενος ως ανεξάρτητος επαγγελματίας κατά την έννοια του βελγικού δικαίου, καθόσον εκτείνεται σ' αυτόν κατά το δίκαιο τούτο το πεδίο εφαρμογής του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης περί προστασίας των εργαζομένων κατά ενός ή περισσοτέρων κινδύνων, εφόσον το πρόσωπο αυτό λόγω της επεκτάσεως του εν λόγω συστήματος απολαμβάνει την ίδια προστασία, την οποία παρέχει το γενικό σύστημα.

2) Αν η κρίσιμη νομοθεσία ενός κράτους μέλους σχετικά με τις παροχές σε ανεξάρτητους επαγγελματίες επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την κτήση του δικαιώματος καταβολής παροχών περίοδοι ασφαλίσεως που συμπλήρωσε ο ενδιαφερόμενος υπό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μισθωτών για την εφαρμογή της νομοθεσίας αυτής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως, τις οποίες ο ενδιαφερόμενος συμπλήρωσε ως μισθωτός υπό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης άλλου κράτους μέλους.

Lecourt Mertens de Wilmars Kutscher

Donner Trabucchi Monaco Pescatore

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 27 Οκτωβρίου 1971.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt